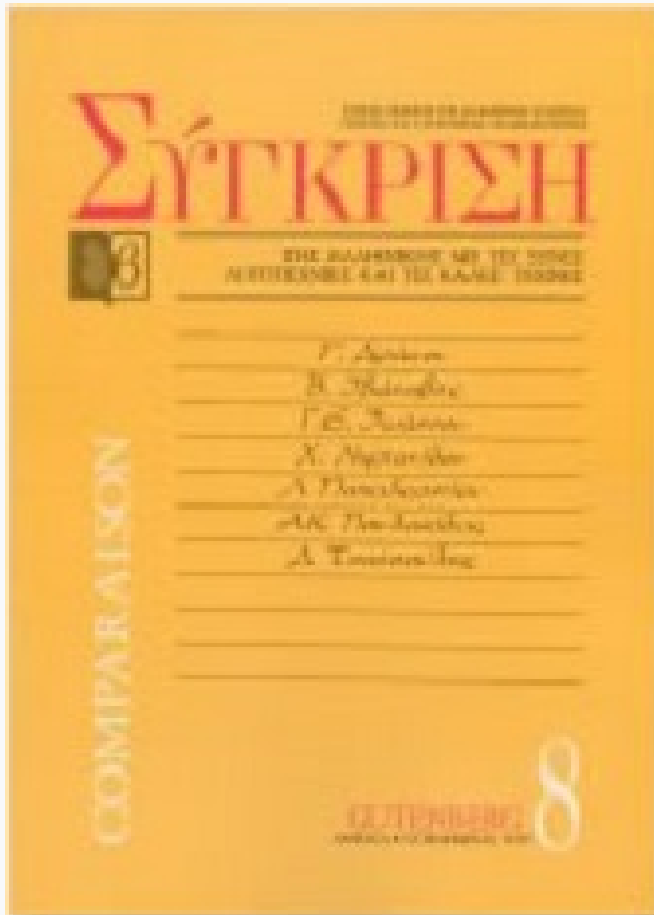

Σύγκριση

Τόμ. 8 (1997)

Patric Trousson: Le Recours de la Science au mythe. Pour une nouvelle rationalité

Γιώργος Φρέρης

doi: [10.12681/comparison.11443](https://doi.org/10.12681/comparison.11443)

Copyright © 2017, Γιώργος Φρέρης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Φρέρης Γ. (2017). Patric Trousson: Le Recours de la Science au mythe. Pour une nouvelle rationalité. *Σύγκριση*, 8, 155–157. <https://doi.org/10.12681/comparison.11443>

χνίας. Πρόκειται για την πρώτη παρουσίαση σε διαχρονική κλίμακα αυτού του λογοτεχνικού γένους της ελληνικής λογοτεχνίας, γραμμένη από έναν

ειδικό όπως ο καθηγητής Tonnet, βαθύ γνώστη της λογοτεχνίας και της κουλτούρας μας.

Ζ.Ι. ΣΙΑΦΛΕΚΗΣ

PATRIC TROUSSON

Le Recours de la Science au mythe.

Pour une nouvelle rationalite,

Paris, L'Harmattan, σειρά Conversiencies, 1995, 281 σσ.

Οι μέχρι τώρα μελέτες γύρω από το μύθο, και συγκεκριμένα το λογοτεχνικό μύθο, περιορίζονται στη συμβολή και διερεύνηση του όλου θέματος μέσω του έντεχνου λόγου και των θεωριών που τον οριοθετούν. Η εργασία του βέλγου φυσικού και ειδικού της πληροφορικής, Πατρίκ Τρουσόν, προσδίδει νέες διαστάσεις στη μελέτη του μύθου γιατί τον αντιμετωπίζει με τη συνδρομή των θετικών επιστημών, θεωρώντας τη μυθολογία και τη φιλοσοφία τομείς του φαντασιακού και τις θετικές επιστήμες τη μοναδική δημιουργία του ανθρώπινου πνεύματος. Γι' αυτό και ο τίτλος του πονήματός του φέρει τον επεξηγηματικό υπότιτλο «Για ένα νέο ορθολογισμό», πιστεύοντας όχι τόσο γιατί με τη νέα λογική της πληροφορικής, ο άνθρωπος θα μπορέσει να επιλύσει το φαντασιακό, αλλά γιατί ο μυθολογικός κύκλος που η ελληνική διάνοηση κατασκεύασε έχει μέχρι ενός ση-

μείου ξεπεραστεί.

Η εργασία του αποτελείται από τρία μέρη: «Επιστήμες, μύθοι και ιερότητα» είναι το πρώτο μέρος, όπου με τον όρο (Παν)επιστήμη [Omniscience], διαπραγματεύεται την μέχρι σήμερα επιστημονική αντιμετώπιση του μύθου μέσω της φυσικής πραγματικότητας της δυναμικής του ατόμου, της επαγωγής, του ντετερμινισμού, και της αριστοτελικής λογικής του αποκλεισμού της «τρίτης λύσης». Επίσης κάνει μια συνοπτική επισκόπηση της σχέσης της ιερότητας και του μύθου εξετάζοντας συνοπτικά τη φύση, τις δομές, το συμβολισμό της ιερότητας, το μύθο σαν φορέα αξιών καθώς και τη συμβολή του στην επιστήμη.

Στο δεύτερο μέρος της μελέτης του, με τίτλο «Η Μεταμόρφωση των επιστημών», ο Πατρίκ Τρουσόν εξετάζει, σε επτά κεφάλαια, τη σχέση του μύθου με τις διάφορες επιστημονικές θεωρίες,

δίνοντας κάθε φορά και μια νέα διάσταση στη μυθοπλασία. Συγκεκριμένα προσεγγίζει τη μελέτη του μύθου σε σχέση με το σύμπαν, το χρόνο και τη θεωρία της έλξης, έπειτα τον βλέπει σε σχέση με τα κύματα, τα σωματίδια και τα μεγέθη, δηλαδή με τη θεωρία των κβάντα και του ατόμου, προκειμένου να διαπιστώσει αν η μυθοποίηση είναι κάτι το ευδιάκριτο. Όταν μελετά τον μύθο από την άποψη της αντικειμενικότητας ή της τοπικότητας, δηλαδή της επιστημολογίας και των φιλοσοφικών και φυσικών αποκλίσεων, αναρωτιέται για την πραγματική του οντότητα, συγκρίνει την κοσμογονία με την κοσμολογία για να διαπιστώσει την εξέλιξη της μυθοπλασίας σε πρακτικό και φαντασιακό επίπεδο. Τέλος ο μύθος μελετάται σε σχέση με την αρχή της μοναδικότητας και της πολλαπλότητας, δηλαδή με την αρχή των πολλαπλών ερμηνειών του μύθου, αναζητώντας την πιο λογική και θέτοντας το ερώτημα αν τα όρια του μύθου ταυτίζονται μ' αυτά της επιστήμης.

Το τελευταίο μέρος της εργασίας, με τίτλο «Η Αναζήτηση», αποτελείται από ένα κεφάλαιο όπου ο συγγραφέας, μετά την ανασκόπηση, στα προηγούμενα κεφάλαια, της σχέσης του μύθου με τις θετικές επιστημονικές θεωρίες, αναρωτιέται αν ο μύθος δεν ταυτίζεται με την επιστήμη, αν η ενασχόληση με το μύθο δεν είναι παρά η φαντασιακή μορφή ενασχόλησης του ατόμου με την επιστημονική αλήθεια, αν σε τελική ανάλυση η εξέλιξη της επιστήμης δεν είναι παρά μια άλλη μυθική

μορφή της ίδιας της ανθρώπινης προσπάθειας, αν επομένως η αναζήτηση ή τελειοποίηση των θετικών επιστημών δεν είναι παρά μια άλλη μυθολογική πορεία του ανθρώπινου νου προς τις ρίζες του. Στον σύντομο επίλογο του με τίτλο «Προοπτικές», ο Π. Τρουσόν καταλήγει σε συγκεκριμένες θέσεις που συνοψίζονται στη διατύπωση: αν η εξέλιξη των θετικών επιστημών προκαλεί δέος για το σύμπαν, η ευρωπαϊκή αντίληψη έχει τη δυνατότητα να επιληφθεί του θέματος και να το ξεπεράσει, γιατί ο όρος Ευρώπη, όρος ελληνικός, προέρχεται από το εύρος και την όψη, διαθέτει δηλαδή ταυτόχρονα μια ευρεία λογική και μια άποψη φαντασιακή.

Το όλο έργο πλαισιώνεται με πλούσια βιβλιογραφία που άπτεται της ανθρωπολογίας, αρχαιολογίας, ιστορίας, λογοτεχνίας —στον τελευταίο αυτόν τομέα κρίνεται ωστόσο ανεπαρκής—, μυθολογίας, φιλοσοφίας, ψυχολογίας, θετικών επιστημών, παράδοσης και σπιριτουαλισμού. Μεγάλο επίσης ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι συνοπτικοί πίνακες στο τέλος κάθε κεφαλαίου, που διευκολύνουν τον αναγνώστη στην κατανόηση των θέσεων του συγγραφέα.

Πρόκειται για ένα πόνημα όπου οι μύθοι δεν αντιμετωπίζονται μονόπλευρα αλλά σφαιρικά, όπου δεν κυριαρχεί μια άποψη αλλά πολλές, ενώ ταυτόχρονα τίθενται διλήμματα για τους νέους μύθους που προκύπτουν από το σύγχρονο τρόπο ζωής που η τεχνολογία επιβάλλει. Η ταύτιση επιστήμης / μύθου και η «κοινή» αναζήτησή τους

εμφανίζεται σαν μια νέα απόπειρα αντιμετώπισης των λογοτεχνικών απόψεων από θεωρίες καθαρά θετικές κι ε-

μπειρικές, σαν μια «νέα» πρόσκληση και πρόκληση.

Γιώργος ΦΡΕΡΗΣ

